

Handlingsplan för Folkhälsoarbete 2024

Stadsområde Nordost

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	2
2	BAKGRUND	2
3	MÅLGRUPPER	3
4	INSTRUKTIONER	4
5	MÅLOMRÅDEN	5
5.1	ÖKA MÖJLIGHETERNA TILL EN GOD START I LIVET OCH GODA UPPVÄXTVILLKOR	5
5.2	ÖKA DEN PSYKISKA HÄLSAN	7
5.3	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR DELAKTIGHET, INFLYTANDE OCH TILLIT	8
5.4	FRÄMJA HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMILJÖER	9
4.5	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ÅLD RAND E MED LIVSKVALITET	10
6	ÖVRIGT.....	12
7	BUDGET	13

1 INLEDNING

Det övergripande målet för Sveriges nationella folkhälsopolitik är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Folkhälsoarbetet ska utgå från övergripande strukturella förhållanden så som befolkningens livsvillkor och hälsa. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som finns lokalt samt utgå från befolkningens behov. Göteborgs Stad, Stadsdelsnämnden (SN) och Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNG) har tecknat avtal om lokalt folkhälsoarbete från 1 januari 2023 till 31 december 2025. I avtalet finns reglerat att en handlingsplan med gemensamt prioriterade områden ska tas fram för det lokala folkhälsoarbetet. Handlingsplanen utgår från de prioriterade områden som förenar SN och HSNG. Handlingsplanen uppdateras årligen men ska ses som ett långsiktigt dokument där insatser kan sträcka sig över avtalsperioden/fler år. Uppföljning sker årligen.

Handlingsplanen ska även följa de målområden och dokument som anges i avtalet:

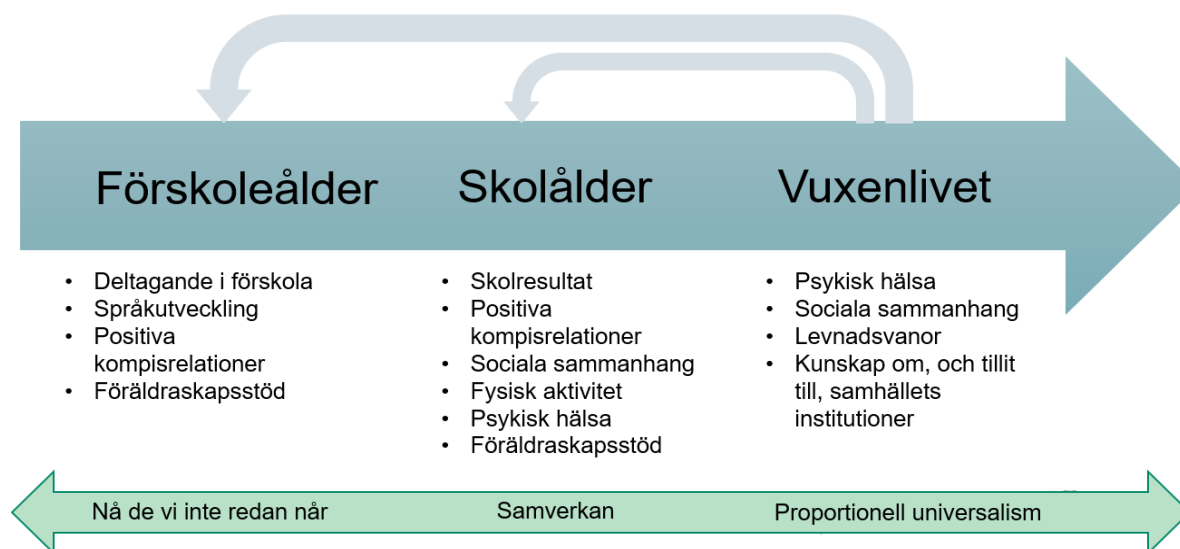
- Göteborgs Stads styrdokument för folkhälsoarbete (budget, Göteborgs Stads program för en jämlik stad med flera).
- Västra Götalandsregionens styrdokument för folkhälsoarbete (budget, regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 med flera).

2 BAKGRUND

Arbetet med att förbättra hälsan i befolkningen kräver gemensamma insatser och samverkan mellan olika nivåer och olika huvudmän. Arbetet handlar både om insatser som förbättrar folkhälsan generellt och särskilda insatser riktade till de grupper boende i stadsområdet där både hälsan och dess förutsättningar är avsevärt sämre. En ökad jämlikhet i hälsa och livsvillkor är en förutsättning för att uppnå ett långsiktigt socialt hållbart samhälle och ska särskilt beaktas i folkhälsoarbetet. Handlingsplanen anger folkhälsoarbetets riktning och baseras på insatser med det övergripande nationella målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen samt sluta de påverkbara inom en generation. Detta ska ske utifrån ett rättighetsbaserat arbete med vägledning av FN:s konvention om barnets rättigheter samt mänskliga rättigheter. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som finns lokalt samt utgå från befolkningens behov.

3 MÅLGRUPPER

I behovsanalys 2023 utifrån befolkningens livsvillkor och hälsa har i stort sett alla indikatorer sämre utfall i Nordost än Göteborg stads genomsnitt, däribland, kariesförekomst hos barn, godkända betyg i 9:an, självskattad hälsa, valdeltagande, social gemenskap och levnadsvanor. Geografiska områden med inte fullt så stora utmaningar är Östra Angered och Gamlestaden-Utby. Fokus för arbete 2024 är att få till insatser som stärker nedanstående områden.

Behoven i stadsområdet är stora, likaså utbudet av service, tjänster och stöd. Trots detta är det många som upplever att få personer söker sig till deras verksamheter för att ta del av det utbud som finns. Det gäller samtliga åldersgrupper och såväl kommunala som regionala aktörer. Att anpassa insatser för att både nå ut med information och göra utbudet mer tillgängligt och träffsäkert är centralt och kommer vara i särskilt fokus under 2024. Parallellt behöver det relationella arbetet stärkas för att skapa ömsesidig tillit och förtroende i det befolkningsinriktade arbetet, detta är särskilt angeläget utifrån den pågående ökningen av desinformationskampanjer.

Utifrån avtalet ska utvecklingsledare folkhälsa medverka i utvecklingen av folkhälsoarbetet i Göteborgs Stad. I det stadengemensamma nätverket för utvecklingsledare folkhälsa har arbetsgrupper bildats för att stärka det stadenövergripande arbetet ur ett målgruppsperspektiv. I arbetsgrupperna identifieras gemensamma behov och utvecklingsmöjligheter med syfte att säkra en samlad kunskapsbild och för att kunna vara en gemensam kraft i stadens utvecklingsarbete. Relevanta aktörer deltar/bjuds in i respektive arbetsgrupp.

Vid årets start finns arbetsgrupper kopplade till grundskoleelever, högskole-/universitetsstudenter, äldre och personer med funktionsnedsättning.

4 INSTRUKTIONER

Beskriv kortfattat planerade insatser under året utifrån handlingsplanens prioriterade områden. Varje stadsområde behöver inte arbeta med alla fem målområden varje år. Att rikta in sig på de målområden som anses vara mest angelägna i det aktuella stadsområdet är möjligt. I matrisen går det bra att infoga eller ta bort rader om så önskas, detta görs genom att på sista raden höger klicka och välja ”Infoga” eller ”Ta bort celler”.

Handlingsplanen skickas till Koncernkontoret, Västra Götalandsregionen via hsn.goteborg@vgregion.se senast den **1 december** årligen.

5 MÅLOMRÅDEN

5.1 Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor

En god start i livet är avgörande för barns livsvillkor och hälsa, både under uppväxten och senare i vuxenlivet. Att barn tillgodogör sig en god utbildning, lever i en trygg social miljö med trygga ekonomiska villkor påverkar deras livsvillkor och möjligheter senare i livet.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Föräldraskapsstöd som är anpassat för att nå olika målgrupper	Erbjuda föräldraskapsstöd på flera språk Stärka och involvera pappor i föräldraskapet Stödja familjer med barn som har funktionsnedsättningar eller är i väntan på utredning Erbjuda samlad och lättillgänglig information riktad till föräldrar, professioner och aktörer som möter målgruppen	Socialförvaltning Nordost (SF NO), civilsamhälle, Förskoleförvaltningen (FSF), Grundskoleförvaltningen (GSF)	Föräldraskapsstöd har nått flera olika språkgrupper och även pappor har deltagit Stärkt föräldra-barnrelationer och ökad föräldraförmåga Fler föräldrar får ökad kunskap och medvetenhet om utbud av råd och stöd utifrån sina behov

Fysisk aktivitet och sociala sammanhang för barn och unga	Helg- och kvällsidrott för barn och unga i områden där deltagande i fritidsaktiviteter generellt är lågt Förstärka utbud och variation på sociala sammanhang i stadsområdet.	RF-SISU, civilsamhälle, SF NO, Idrott- och föreningsförvaltningen (IOFF), GSF, Förvaltningen för funktionsstöd (FFS), bostadsbolag	Ett varierat utbud av fritidsaktiviteter som bidrar till trygg, aktiv och meningsfull fritid En mer jämlik tillgång till organiserade fritidsaktiviteter
Läsfrämjande insatser och språkutveckling	Erbjuda föreläsningar och gruppverksamhet med fokus på språkutveckling riktat till föräldrar	FSF, civilsamhället, SF NO	Föräldrar läser för sina barn Stärkt föräldra-barnrelation
Skapa förutsättningar för fullföljda studier	Läxhjälp i olika områden - där föräldrar är den viktigaste resursen för barnen och i kontakt med skolan Stödja föräldrar att organisera föräldra/barn-aktiviteter	SF NO, civilsamhället, GSF, bostadsbolag	Upplevelse av förbättrat skolresultat Ökad kunskap om betydelsen av att barn går i förskola
Främja tand- och munhälsa hos barn	Fortsatt implementering av tandboxen på förskolor i Nordost	FSF, Folktandvården, SF NO	Ökad kariesfrihet bland 3- och 6 åringar i Nordost

5.2 Öka den psykiska hälsan

Psykisk hälsa kan beskrivas som en tillgång eller resurs som gör det möjligt för människor att må bra och gör det möjligt för oss att uppnå vår fulla potential. Arbetet med att stärka den psykiska hälsan innebär både främjande och förebyggande arbete i hela befolkningen. Det kan innefatta insatser som både främjar psykiskt välbefinnande samt insatser som förebygger suicid.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Kunskapsutveckling	MHFA eller andra kunskapsbaserade program/insatser för medarbetare Stärka ungas kunskap om psykisk hälsa Utbildningsinsatser om psykisk hälsa för brobyggare som möter befolkningen	SFx4, GSF, civilsamhälle	Ökad kunskap om psykisk ohälsa och vilket stöd som finns
Stadenövergripande arbetsgrupper	<u>Grundskoleelevers psykiska hälsa:</u> Stärka grundskoleelevers resiliens (förmåga att klara påfrestningar som kan leda till psykisk ohälsa) Öka kunskapen hos personal om psykisk ohälsa och sjukdom för att minska fördomar och stigmatisering och kunna hjälpa personer i risk <u>Studenters psykiska hälsa:</u> Utveckla tvärsektoriell samverkan, dela kunskap och erfarenheter på temat. Exempelvis genom kartläggningsarbete	SFx4, GSF, Chalmers, Göteborgs universitet, VGR	God samverkan som gynnar barn och ungas möjligheter att få hjälp och stöd Öka kunskapen om studenters mående och finna lösningar gemensamt med målgruppen

	och orsaksanalyser tillsammans med målgruppen samt att planera och genomföra nätverksträffar för funktioner som möter målgruppen.		
--	---	--	--

5.3 Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit

Makt över det egna livet och delaktighet i samhället är fundamentala livsvillkor för varje människa. Delaktighet är både en grundlagsstadgad rättighet och en grundläggande princip för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Delaktighet är en viktig förutsättning för förbättrade livsvillkor och hälsa.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Kunskapsutveckling för demokratisk delaktighet	Camp demokrati – demokratiskola för unga Camp unga stadsutvecklare – sommarjobb för unga för kunskap och deltagande i stadsutvecklingsprocesser Stötta arbete med att motverka rasism samt att öka kunskap om mänskliga rättigheter hos målgruppen unga	SF NO, civilsamhället	Ökad kunskap hos ungdomar om demokrati och mänskliga rättigheter Unga har fått verktyg för att påverka och delta i demokratiska processer

Uppsökande arbete	Fortsatt utveckla arbetet med brobyggare med fokus på delaktighet, inflytande och tillit Utåtriktat arbete med fokus på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)	SF NO, civilsamhälle, demokrati och medborgarservice, VGR, SFI-skolor	Invånare ges möjlighet att vara delaktiga Nå ut med kunskap om möjligheter att påverka och vara delaktig i samhället Stärkt ömsesidig tillit mellan samhällsaktörer och invånare Fler söker kontakt eller vård i tidigare skede Fler män nås av information kring sexuell hälsa och rättigheter
Målgruppsinflytande	Involvera målgrupper som berörs i utformning och utveckling av nya och befintliga insatser.	Aktörer och civilsamhälle som berörs av insatserna	Ökad delaktighet som leder till att insatser blir relevanta och till nytta för fler invånare
Stadenövergripande arbetsgrupper	Fortsätta bygga en samlad kunskapsbild kring målgrupper med funktionsnedsättning samt identifiera aktörer och möjligheter till tvärsektoriell samverkan för att stärka arbetet mot målgrupperna.	SF x4, FFS, civilsamhället	Stärkt tvärsektoriell kompetens om förutsättningar och behov hos grupper med funktionsnedsättning

5.4 Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer

Den fysiska miljön vi lever och verkar i, det vill säga livsmiljön, har stor betydelse för människors livsvillkor. Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. Både psykisk och fysisk hälsa påverkas i hög grad av levnadssätt och det omkringliggande samhället.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Främja goda levnadsvanor	Arbeta uppsökande genom hälsoguider och civilsamhälle för att stärka kunskap, lotsa och fånga in behov hos grupper vi vanligtvis inte når Erbjuda cykelskolor för vuxna som inte kan cykla Främja fysisk aktivitet för målgruppen vuxna med funktionsnedsättningar	FFS, IOFF, civilsamhälle, SF NO, bostadsbolag, Angereds närsjukhus	Nå ut med hälsofrämjande budskap och aktiviteter till prioriterade grupper Prioriterade grupper har stärkt egenmakt kring hälsa och livsvillkor
Bidra till en positiv områdesutveckling	Stärka lokala mötesplatser och områdessamverkan ur ett hälsofrämjande perspektiv	SF NO, civilsamhälle, bostadsbolag	Stärkt samverkan och aktiviteter som bidrar till ökad trygghet och gemenskap i lokalsamhället

4.5 Öka förutsättningarna för äldre med livskvalitet

För ett hälsofrämjande, friskt äldre är det betydelsefullt att kunna påverka sin tillvaro och sin livssituation. Att känna delaktighet i samhället och ha möjlighet till fysisk aktivitet ger förutsättningar till ökad fysisk, psykisk och kognitiv hälsa. Även social gemenskap bidrar i hög grad till äldre med livskvalitet.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
-----------------------------------	-------------------	---------	--

Motverka ofrivillig ensamhet	Nå äldre med sociala aktiviteter genom att stärka samarbete med civilsamhället och aktörer i lokalsamhället	Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen (ÄVO), SF NO, civilsamhälle	Fler äldre får tillgång till sociala kontakter och sammanhang
Främja en aktiv och meningsfull fritid	Skapa möjligheter att prova på olika fysiska aktiviteter hos de lokala idrottsföreningarna i stadsområdet Inspirera till och öka kunskap om hälsosamma levnadsvanor	Civilsamhälle, ÄVO, SF NO, VGR	Ökad kunskap och intresse hos äldre för motion och träning samt vilket utbud som finns i stadsområdet Stärkt egenmakt kring hälsa och livsvillkor Positiv bild av äldre som aktiva deltagare i idrottslivet motverkar ålderism
Stadenövergripande arbetsgrupper	Fortsätta gemensam samverkan med olika målgruppsaktörer för att förstärka kunskapsutbyte och samarbeten kring insatser Undersöka fler aktörer och möjligheter till samverkan för att stärka arbetet mot målgruppen	ÄVO, SFx4, VGR, civilsamhälle	Stärkt tvärsektoriell samverkan som ger äldre tillgång till mer resurser och fler möjligheter till åldrande med livskvalitet Stärkt tvärsektoriell kompetens om äldres förutsättningar och behov

6 ÖVRIGT

Extra utrymme att kort skriva om det är något i handlingsplanen ni vill förklara som påverkar förutsättningar för det lokala folkhälsoarbetet exempelvis tjänster, organisation.

Under 2024 är lönekostnader uppräknade. Kostnaden avser en övergångsperiod där vikarie och ordinarie utvecklingsledare folkhälsa överlappar varandra för att stärka upp planerat utvecklingsarbete kring fördjupad kartläggning och analys av befolkningens livsvillkor.

7 BUDGET

ÅR 2023		BUDGET	
	HSNG	SN	summa
Utvecklingsledare folkhälsa (lön inkl. lönebikostnader)	900 tkr	900 tkr	1 800 000
Omkostnader (admin kostnader, resor, kurser etc.)			
Folkhälsoinsatser	HSNG	SN	Totalt
Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor	1 100 000	1 100 000	2 200 000
Öka den psykiska hälsan	100 000	100 000	200 000
Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit	300 000	300 000	600 000
Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer	450 000	450 000	900 000
Öka förutsättningarna för åldrande med livskvalitet	50 000	50 000	100 000
Summa	2 900 tkr	2 900 tkr	5.8 miljoner